No. 1307 Zaterdag 16 Januari 1909 26ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 15 Januari.

HOEDENINDUSTRIE.

Met blijdschap kunnen wij een groote overwinning melden van den Curaçaoschen strooghoed.

Het gold een weddenschap.

Als bij toeval zag iemand, die meermalen hier op Curaçao fijne hoeden kocht, een zoogenaamden Panamahoed, waarvoor 200 francs was betaald.

Deze hoed was ten toon gesteld in een der groote hoedenzaken te Amsterdam. De firma is wel bekend en geniet een uitstekende reputatie, daar wij echter niet gemachtigd werden den naam te noemen, meenen wij te moeten volstaan met deze algemeene aanduiding.

De persoon in quaestie bekeek en bewonderde den hoed, maar beweerde als kenner, dat hij van Curaçao een hoed kon meebrengen minstens even fijn en veel goedkooper.

Dat was onmogelijk, sprak de hoedenverkooper.

Wedden?

En er werd gewed.

Een paar maanden later is hier op den cursus aan de Overzijde een hoed gevlochten en verkocht voor 25 Gld.

Triomfantelijk wordt de hoed te Amsterdam uitgepakt en aan de keuring onderworpen.

Schitterend was het succes. De Curaçaosche hoed, viermaal minder in prijs, won het van den zooveel maal duurderen mededinger.

Eere aan de Curaçaosche hoedenindustrie!

Jammer, dat zulk uitstekend werk hier op Curaçao nog tot de uitzonderingen behoort.

De armoede der vlechtsters is daar de hoofdoorzaak van.

Ze willen zoo spoedig mogelijk geld zien voor haar werk en gunnen zich niet den noodigen tijd om den hoed bedaard en met zorg af te vlechten.

Voornamelijk is dit het geval met de goedkoopere soorten van f3,50—6 gulden per dozijn, die natuurlijk het meest worden gevlochten en het meest verkocht.

De fijnere Curaçaosche hoeden beginnen reeds eenigen naam te krijgen. Groote bestellingen bleven evenwel tot nog toe uit; slechts bij kleine partijtjes worden ze te hooi en te gras gekocht door particulieren; maar immer zijn de koopers er ten zeerste over tevreden.

Wil echter de hoedenindustrie een volksindustrie blijven, werk en brood geven aan duizenden, dan moet er vooral voor gezorgd worden, dat de gewone hoeden goed worden afgewerkt en enkel en alleen de goedafgewerkte hoeden naar het Buitenland verzonden worden.

De vlechtsters, die de kunst nog niet ten volle verstaan, omdat zij pas begonnen zijn, kunnen die minderwaardige hoeden wel kwijt worden aan familie en vrienden.

De vlechtsters, die al jarenlang bezig zijn en den slag maar niet beet kunnen krijgen, moesten zoo verstandig zijn er uit te scheiden met vlechten. Zijn zij uit zich zelven niet zoo wijs, dan zullen zij er wel toe gedwongen worden, als haar prulwaar, zeefjes eerder dan hoeden te noemen, geen aftrek meer vinden en nooit verkocht kunnen worden.

Het algemeen belang der industrie gaat hier boven het particulier belang van sommige broddelaarsters.

De kooplieden moesten geen minder goede hoeden opkoopen, als zij daarvoor geen afzetgebied hebben.

Kunnen zij die minderwaardige hoeden tegen geringen prijs slijten aan den mindereu man, aan de kanaalgravers in Panama, of op welke wijze ook, goed; mits de kooper wete, dat zijn goedkoope hoed niet van de beste soort is en als mindere qualiteit wordt verkocht.

Nooit mogen eenige hoeden van inferieure qualiteit vermoffeld worden onder betere soorten om bij groote bestellingen de kist maar vol te maken.

Die slechte hoeden worden een strop waaraan onze industrie zich zal verhangen.

Om die paar slechte hoeden, waarop bij niet–verkoop of verkoop beneden inkoops-prijs een gering verlies geleden zal worden, worden én de kooplieden van Curacao én de hoedenvlechtsters voor geruimen tijd beroofd van groote winsten, omdat de Curaçaosche hoed door die slechte exemplaren een slechten naam krijgt.

De pakhuizen zijn nog vol hoeden. Wegens de algemeene malaise in fijnere artikelen, in Amerika zoowel als in Europa, bleven ook de Curaçaosche hoeden het vorige jaar onverkocht.

Dat men nu bij eventueele verzending dezer hoeden goed naga, of ze niet geleden hebben door het liggen, en ze niet zende zonder overtuigd te wezen uitstekende waar te kunnen geven.

We moeten de wereldmarkt nog veroveren. Dat zal niet anders geschieden dan door de goede qualiteit onzer hoeden.

Als het kon, moest er een *keur* voor de betere hoeden worden ingevoerd. Daardoor krijgt men in 't Buitenland zekerder waarborg waar naar geld te ontvangen.

Ieder koopman kan de hoeden welke hij opkoopt, stempelen met zijn naam of merk, ten bewijze dat elke hoed werd nagezien, gekeurd en goed bevonden.

De „Curaçaosche Maatschappij" zou de goed-afgewerkte hoeden der Cursus-leerlingen kunnen stempelen, als aanbeveling en waarborg tevens.

Misschien dat het Gouvernement ook in dit opzicht iets kon doen tot verbetering der vlechtindustrie.

Maar dan zou het ook zeer nuttig wezen, dat wekelijks of maandelijks in de bladen werd publiek gemaakt, hoeveel hoeden er werden goedgekeurd, hoeveel afgekeurd.

Eerst dan zal men in het Buitenland de overtuiging ontvangen, dat het ons ernst is en wij de hoedenindustrie er boven op willen helpen.

Advertentie's en mededeelingen in buitenlandsche bladen zullen ook zeer nuttig werken.

Dat allen, die belang stellen in deze industrie, welke een volksindustrie kan worden, den vlechtsters wijzen op de gewoonlijk voorkomende fouten.

De vlechtsters moeten steeds bedaard en kalm doorwerken, ieder aan haar eigen hoed, geen verschillende handen aan een en hetzelfde werk. Door dat haasten en jachten en afroffelen worden de steken ongelijk, de aaneenhechting der verschillende onderdeelen blijven duidelijk zichtbaar, de randen vooral worden ruw en grof en rafelig.

De fijnere hoeden zijn niet altijd volgens den laatsten smaak. De dameshoeden hebben te kleinen bol.

Als de „Curaçaosche Maatschappij" bijtijds voor ieder jaar de nieuwste modellen aanvroeg, zou daardoor werkelijk in een groote behoefte worden voorzien, en blijven onze stroohoeden volgens de heerschende mode.

De groote magazijnen zullen hierin wel den toon aangeven, daar de mode wel nooit van Curaçao zal uitgaan.

Ten slotte moeten wij nog wijzen op een groot gevaar, waarmede de hoedenindustrie op het oogenblik wordt bedreigd.

Wij vreezen, dat de markt zal overvoerd worden met slechte waar.

Nu de vaart op Venezuela weder geopend is wordt het hoedenstroo met scheepsladingen vol aangevoerd.

Die nog een weinig geld hebben koopen stroo, die het niet hadden ontvingen gratis stroo van het Gouvernement door middel van de Wijkmeesters.

Allerwegen ziet men hoedenvlechten.

In andere tijden zouden wij ons daar ten zeerste over verheugen, thans vinden wij het een gevaarlijk verschijnsel en vreezen het ergste voor de vlechterij.

Die arme vlechsters waren reeds zoo lang broodeloos en zullen zich nu reppen om zoo spoedig mogelijk een paar centjes te kunnen verdienen.

Maar wie koopt de hoeden op?

De pakhuizen liggen nog vol; er is op het oogenblik bijna geen verkoop.

Te vreezen is derhalve, dat zeer vele arme vrouwen bitter te leur gesteld zullen worden, omdat zij geen geld zullen kunnen maken van haar hoeden, en de werkverschaffing haar slechts stroo, geen brood verschafte.

Wat ligt nu voor de hand? Dat een groot gedeelte dezer hoeden, goede en slechte door elkaar, tegen zeer geringen prijs worden opgekocht door 3de- en 4de hands-opkoopers.

En de markt wordt overvoerd van slechte waar.

De armen zullen blijde zijn, dat ze ten minste nog iets voor hun hoeden ontvingen, maar het algemeen belang der industrie zal schade lijden, de werklust wordt er niet door aangewakkerd en zeker worden de fijn vlechtsters er niet door geprikkeld om zoo goed mogelijk te werken.

Goed werk, moet ook goed betaald worden.

Hoe kan hierin voorzien worden?

Verleden jaar heeft de „Curaçaosche Maatschappij" de hoeden op gekocht en bewaard om ze ter gelegener tijde te verkoopen.

Hopen wij, dat deze „Maatschappij" opnieuw daartoe genegen zal zijn.

Dat biedt aan de vlechtsters gelegenheid om geregeld haar werk betaald te krijgen, terwijl de kooplieden daar hun voorraadschuur vinden om bij ingekomen bestelling zoo vlug en zoo goed mogelijk daaraan te voldoen.

Maar alleen zal de „Cur-Maatij" niet alle hoeden tegen redelijken prijs kunnen opkoopen, daartoe is het kapitaal, waarover zij beschikken kan, te gering.

Misschien, dat een of ander ondernemend koopman, hier of in 't Moederland, energie genoeg bezit om het aan te durven deze Curacaosche industrie er nu eens bóven op te helpen.

Goede winsten zullen voor hem niet uitblijven, wanneer de zaak flink en degelijk wordt aangepakt. De vlechtsters kunnen uitstekend werk leveren, als zij zich maar niet behoeven te haasten om wat geld in handen te zien, en gerogeld onder leiding en contrôle staan.

Deze haastige spoed zou voorkomen worden, wanneer de vlechtsters iedere week op een vaste betaling kunnen rekenen overeenkomstig de in die week afgewerkte taak.

Wie helpt ons om de hoedenindustrie eens stevig op pooten te zetten?

Een groot kapitaal zal er niet voor noodig zijn, maar wel eenigen moed en energie en een goed vertrouwen in de toekomst.

De goedkoope werkkrachten in onze Kolonie, de goede qualiteit hoeden, welke met een weinig leiding en contrôle gemakkelijk geleverd kunnen worden, beloven voordeelige winsten, maar ook zal de ondernemende man, die deze volksindustrie wil opwerken en in stand houden aan de Kolonie en hare bevolking een grooten dienst bewijzen en recht hebben op de dankbaarheid van geheel het Curaçaosche Volk.

Onze Begrooting

IN DE

Tweede Kamer.

(*Handelingen*)

(SLOT).

De heer IDENBURG, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! De heeren van Kol en van Vuuren hebben gesproken over de decentralisatie en door den laatsten geachten spreker is daaraan vastgeknoopt een woord over een reorganisatie. Ik zeg den beiden sprekers dank voor hun instemming met mijn standpunt, dat decentralisatie, hoe goed ook, nooit tot haar recht kan komen, indien daarmede niet gepaard gaat beschikking over locale geldmiddelen; en zooals de heer van Vuuren te recht deed opmerken, blijkt uit het staatje bij de begrootingsstukken, dat er nog heel wat moet gebeuren vóórdat men voor de Bovenwindsche eilanden van een, ook financieel, zelfstandig zelfbestuur kan spreken.

Maar nu de belastingherziening staat ingevoerd te worden zal het oogenblik ook weldra aanbreken, waarop te overwegen is in welke mate meerdere zelfstandigheid aan die Bovenwindsche eilanden zal zijn toe te kennen. De heer van Vuuren heeft gewezen op het belang van een doelmatig optreden van de raden van politie op die Bovenwindsche eilanden.

Het komt mij voor, dat het van groot belang is, dat die colleges van hun belangstelling in den gang van zaken op de eilanden doen blijken, maar de geachte afgevaardigde zal het met mij eens zijn, dat de zaak voornamelijk beheerscht wordt door de vraag, of er geschikte personen beschikbaar zijn.

Ik ben op die eilanden persoonlijk gansch niet bekend, doch ik waag de vraag, of het feit, dat de landraden zich weinig aan den algemeenen gang van zaken laten gelegen liggen, misschien ook samenhangt met het gebrek aan keuze van personen, die tijd en gelegenheid hebben, zich aan de publieke zaak te wijden. Dat weet ik echter wel, dat in de rede van den heer Sutherland, door den geachten afgevaardigde uit Zevenbergen geciteerd, de gezaghebber van een dier Bovenwindsche eilanden, namelijk Sint Eustatius, tot onderwerp van bespreking gekozen was; doch dat de twee feiten, door den heer van Vuuren aangehaald, naar de Gouverneur mededeelt, niet in alle opzichten juist zijn.

De twee feiten zijn, dat de gezaghebber een jongen zou hebben laten arresteeren en dat de gezaghebber een jongen man van goeden huize zeer onheusch zou hebben behandeld en uit het fort laten verwijderen, omdat die jonge man zijn (des gezaghebbers) vrouw niet beleefd genoeg gegroet had.

Van het eerste feit was den gezaghebber niets bekend, van het tweede weet de gezaghebber alleen, dat hij den jongen uit het fort heeft laten verwijderen. Waar ik deze weerspreking te mijner beschikking had, meende ik ze niet achterwege te mogen laten in het belang van den gezaghebber, van wien waarlijk een goede invloed uitgaat op den gang van zaken op het eiland. Dit blijkt niet alleen uit hetgeen hij voor de katoencultuur deed, maar ook uit een correspondentie, gevoerd tusschen een van de raden van politie en den Gouverneur van Curaçao, waarvan ik toevallig kennis nam.

Met instemming heb ik gezien, dat de Gouverneur van Curaçao een bezuinigingscommissie heeft ingesteld. En al moet men zich van het resultaat van dergelijke commissiën geen overdreven voorstellingen maken, toch kan het niet anders dan nuttig zijn, dat personen met het eiland en de bevolking goed bekend, het Bestuur van voorlichting dienen omtrent bezuinigingen die mogelijk worden geacht al of niet in verband met een meer rationeele verdeeling van de werkzaamheden. Ik zal mijn aandacht vestigen op het dagbladartikel waarvoor de geachte afgevaardigde uit Zevenbergen mijn aandacht heeft gevraagd.

Met instemming heb ik vernomen, dat diezelfde afgevaardigde niet kan goedkeuren de wijze waarop in de pers op Curaçao gesproken is over de hulpverschaffing aan de Curaçaosche noodlijdenden. Mij heeft die voorstelling van zaken zeer geërgerd, te meer omdat de persoon die critiek uitoefende wel bekend kon zijn met het feit dat het Regeeringsreglement bepaalt, welke uitgaven ten laste der Staatsbegrooting en welke ten laste der koloniale begrooting komen,* en het buiten kijf is, dat deze uitgave niet kan komen ten laste van de Staatsbegrooting, maar op de koloniale begrooting moet worden verevend. Ik voeg hieraan toe, dat, indien onverhoopt mocht blijken, dat meer hulp noodig is, er mijnerzijds geen bezwaar tegen zal bestaan om tot verschaffing daarvan mede te werken.

De beide geachte afgevaardigden hebben zeer belangrijke beschouwingen gewijd aan de drie hoofdbronnen van bestaan der kolonie, handel en scheepvaart, industrie en landbouw. Beide geachte sprekers hebben aangevoerd den invloed die van de opening van het Panama-kanaal kan uitgaan voor den bloei van Curaçao.

Met instemming heb ik vernomen, dat de verwachtingen van die beide geachte afgevaardigden ten opzichte van deze zaak niet zoo hoog gespannen zijn als die van den schrijver van het boekske dat door hen is aangehaald. De invloed die Curaçao ten goede zou kunnen komen van de opening van het Panamakanaal heeft bij mij meer dan eens een punt van overweging uitgemaakt, niet alleen in de laatste maanden, maar ook in vroegere jaren, maar telkens was ik verplicht aan het einde van mijn overwegingen een groot vraagteeken te plaatsen.

In de laatste dagen is mijn aandacht opnieuw van zeer bevoegde zijde op deze zaak gevestigd en heb ik nogmaals doen onderzoeken of er zekerheid te krijgen is over hetgeen Curaçao verwachten kan van de scheepvaart, welke zich zou richten van en naar het Panama-kanaal.

Echter kan reeds gezegd worden, en ik geloof, dat de geachte afgevaardigde uit Enschedé daarop te recht de aandacht heeft gevestigd, dat de communicatie met Europa waarschijnlijk niet langs Curaçao zal gaan en dat, indien Curaçao van het kanaal zal profiteeren, dit alleen zal wezen door de communicatie van de Weskust van Amerika met het Oosten van Zuid–Amerika en misschien met het Westen van Afrika.

Maar dan nog blijft de vraag, wat die schepen eigenlijk op Curaçao zullen doen. Ik zou ieder die meent, dat het kanaal een belangrijken invloed zal hebben op Curaçao wel eens een categorisch antwoord willen hooren geven op deze vraag.

Het ligt voor de hand dat drinkwater, provisie en steenkolen, zullen worden ingenomen op het een of op het andere uiteinde van het kanaal.

Ook kan ik mij niet voorstellen, dat die schepen veel behoefte zullen hebben om op Curaçao te dokken. De schepen die een groote reis ondernemen, dokken als regel op het beginpunt en als het moest op het eindpunt van de reis. Alleen bij ongelukken wordt tusschentijds gedokt. Maar alvorens nu alleen voor ongelukken op Curaçao een dok te maken en te exploiteeren, behoort men zich, naar ik meen, met het oog op de groote kosten, eerst twee- of driemaal te bedenken.

Ook te dien opzichte zijn becijferingen gemaakt en van particuliere zijden pogingen in het werk gesteld, maar tot nu toe nog met zeer weinig succes.

Indien een der geachte afgevaardigden mij meer juiste aanwijzingen

---

* Als ons dit bekend ware geweest, zouden wij niet om *Regeeringshulp* gevraagd hebben bij den algemeenen, buitengewonen nood in de Kolonie. Wij meenden ter goeder trouw, dat ook in Nederland bij buitengewonen ramspoed, als brand, watersnood, enz., het Rijk de Gemeenten ter hulp kwam. Het heeft er allen schijn van, alsof Z. Exc ons verdenkt van kwade trouw. Op welk gezag?

DE REDACTIE.

kan geven van hetgeen er op Curaçao zou kunnen worden gedaan om te bevorderen, dat het van de opening van het Panama-kanaal zal profiteeren, wil ik gaarne verklaren van die aanwijzingen een dankbaar gebruik te zullen maken.

Aandrang om tijdig den blik gevestigd te houden op Curaçao en dit eiland in te richten voor een betere ontvangst van schepen, heb ik meer ondervonden, maar nog nooit heb ik juiste aanwijzingen gekregen van hetgeen ik doen moet om de schepen behoorlijk te ontvangen.

Het Schottegat is goed, de haven zelf eveneens. Kolenladen gaat zeer snel. Pas is in de bladen een bericht bekend gemaakt, dat men er een soort record gemaakt had in het laden. Ik zou niet weten wat er van Gouvernementswege kan geschieden, om de scheepvaart tot ons te trekken. De geachte afgevaardigde uit Enschedé heeft gezegd: maak er een vrijhaven van; maar te dien opzichte sta ik eenigszins sceptisch.

Aan een vrijhaven heeft men betrekkelijk weinig, omdat Curaçao geen achterland heeft en niets is dan een transito-haven. Men zou er in entrepôt kunnen ontladen en inschepen.

Indien men kan aantoonen, dat door maatregelen als hier bedoeld de kolonie er bovenop of vooruit te helpen zal zijn, ben ik gaarne bereid daaraan mijn aandacht te wijden.

De geachte afgevaardigde uit Zevenbergen heeft een lans gebroken voor de kleine nijverheid. De cijfers betreffende de hoedenindustrie zijn weinig bemoedigend en ik kan mij begrijpen, dat de Gouverneur met die cijfers vóór zich, pessimitisch over dien tak van industrie heeft gesproken.

Maar de geachte afgevaardigde heeft er ook op gewezen, dat tal van andere kleine industrieën ten deele beproefd worden, ten deele nog te beproeven zijn.

Ik meen, dat de geachte afgevaardigde niet geheel billijk is tegenover den Gouverneur, wanneer hij dien verdenkt van een te eenzijdige belangstelling voor den landbouw en daardoor van geneigdheid tot verwaarloozing van industrieele belangen. Men kan — ik heb het tot mijn leedwezen ook te Paramaribo ervaren — dergelijke industrieën niet met een tooverroede uit den grond te voorschijn brengen.

Om nieuwe industrieën tot ontwikkeling te brengen en te bevorderen is meer noodig dan goede wil. Men moet ook personen hebben die daarvoor geschikt zijn, terwijl ook de bevolking in die richting moet willen geleid worden.

Nu geloof ik wel, dat te dien aanzien de bevolking van Curaçao veel voor heeft boven die van Suriname, en indien voor bevordering van kleine of misschien ook van grootere industriën iets gedaan kan worden, dan zal ik gaarne daartoe mijn medewerking verleenen.

De behartiging van den landbouw heeft eenigermate een punt van discussie uitgemaakt tuschen de geachte afgevaardigden uit Enschedé en uit Zevenbergen.

Ik verheug mij over de betrekkelijke resultaten, welke op Curaçao verkregen zijn, en dat die resultaten niet van dien aard zijn, dat men er eenvoudig de schouders voor kan ophalen, maak ik op uit een redevoering, gehouden op 17 October j.l., in de Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij, door den voorzitter, den heer H. H. R. Chapman. In die redevoering, welke te lang is om hier geheel voorgelezen te worden, komen werkelijk belangrijke uitlatingen voor.

(Een paar dagen, nadat Z. Exc. deze redevoering als bewijs van vooruitgang in den landbouw op Curaçao had aangehaald, verschenen in de Nederlandsche Bladen verschillende stukken, van Curaçao uit geschreven, waarin aan het beweren van den Heer CHAPMAN alle bewijskracht werd ontzegd. Wij kunnen het lange citaat, als verder van geen nut, dus veilig overslaan en bepalen ons tot mededeeling der conclusie, als uitgangspunt der redeneering van den Minister.

(*Red. Am.*)

„U zult mij toegeven, dat men ziende blind moet zijn, om niet te erkennen, dat, als vroeger braakliggende gronden van slechts 2 districten van ons eiland thans in een slecht jaar een f 40 000 en in een goed jaar plm. f 50 000 meer 's jaars opbrengen dan vroeger, de landbouw op Curacao veel is vooruitgegaan."

Ik heb met des te meer genoegen op het getuigenis van den voorzitter van die Curaçaosche maatschappij mij beroepen, omdat iemand die zoo *in loco* met die zaken bekend is, er in zit, er allicht een beter en juister oordeel over heeft dan iemand die van uit de verte over die dingen moet oordeelen.

Ik acht het dus inderdaad van groot belang, dat ook de landbouw de aandacht van het tegenwoordig bestuur heeft.

In dit verband is ook ter sprake gekomen de damaanleg, en door den geachten afgevaardigde uit Enschedé, daarin overeenstemmende met den geachten afgevaardigde uit Zevenbergen, is gewezen op de wenschelijkheid om niet te zeer kracht te zoeken in groote dammen, maar liever in een groote aantal kleine dammen. Die dammen schijnen in Curaçao, n'en d'éplaise wat men daarvan wel eens in de pers aantreft, toch zeer in den smaak te vallen. In een rapport van Augustus van dit jaar lees ik: „De feiten alleen, dat dit jaar bijv. 72 contracten voor damaanleg onder handen waren, en dat er reeds voor het volgende jaar 73 aanvragen zijn ingediend, welk aantal nog aanmerkelijk zal stijgen, omdat de meeste aanvragen gewoonlijk in de eerste maanden van het jaar na afloop van den regentijd binnenkomen, weerspreken reeds op afdoende wijze, dat de algemeene opinie tegen damaanleg zou zijn. Neemt men nu hierbij in aanmerking, dat al deze damaanleggers en damaanvragers voor ongeveer eenderde in de kosten van den aanleg moeten bijdragen, dat zij zich daarbij contractueel moeten verbinden om overeenkomstig den wensch van het Gouvernement te allen tijde naar behooren hun dammen te onderhouden, dan kan men zeker toch niet zeggen, dat er geen algemeene deelname en belangstelling voor den damaanleg bestaat.

En wat nu de resultaten aangaat, ik vermeen te kunnen volstaan met te wijzen op het groote aantal tuintjes in het 2e en 3de district, dat, niettegenstaande de aanhoudende droogte van bijna 2 jaren, nog altijd frisch en groen er uitziet en op den rijkdom aan water van alle putten, voor zoover deze in terreinen gelegen zijn die den invloed van den damaanleg hebben ondervonden.

Ik meen dus, dat, al zal ook hier wel eens een fout gemaakt en het volmaakte niet bereikt zijn, wij met dankbaarheid mogen terugzien op hetgeen in dit gebied is verkregen en met goeden moed kunnen voortgaan in de richting te dezen opzichte bewandeld.

Ik kom nu tot de invoering van het belastingstelsel.

De geachte afgevaardigde uit Enschedé heeft er zich over beklaagd, dat de stukken, daarop betrekking hebbende, zoo laat onder zijn aandacht zijn gekomen. Het spijt mij ook, maar toen de geachte afgevaardigde verder ging en zeide: verbeeld u dat wij hier bij Nota van Wijziging eenige belasting voor de Nederlandsche burgers zouden willen aanhangig maken, toen overdreef hij en verzwakte daardoor geheel zijn betoog. Immers, wat is de quaestie?

Volgens het Regeeringsreglement is de belasting geregeld bij verordening en vastgesteld door den Gouverneur in overeenstemming met den Kolonialen Raad. Wat wij hier doen is niet belastingen vaststellen, zelfs niet belastingverordeningen goedkeuren, maar is eenvoudig de opbrengst van de belastingen aanwijzen tot dekking van de uitgaven, die op de begrooting zijn gebracht.

Nu heeft de geachte afgevaardigde eenige bezwaren genoemd, die tegen die belastingen zijn in te brengen. Er zijn natuurlijk bezwaren tegen. Er zijn punten in, die ook bij mij de vraag doen rijzen, of men in elk opzicht den goeden weg gekozen heeft, maar de verordeningen zijn waarlijk niet overijld tot stand gekomen. Zij hebben een onderwerp uitgemaakt van zeer langdurige en zeer nauwkeurige voorbereiding, van zeer uitvoerige besprekingen in de plaatselijke bladen. Er zijn requesten over ingekomen bij den Kolonialen Raad. Op vele punten is met de bezwaren, die van de zijde van 't publiek werden ingebracht, gerekend en ten slotte zijn de verordeningen in den Kolonialen Raad aan een zeer aandachtige beschouwing onderworpen.

Het resultaat van dat alles is, dat overeenstemming is verkregen. Er was aanvankelijk een zeer lange rij van bezwaren, bezwaren op elk gebied, maar ten slotte — de geachte afgevaardigde uit Zevenbergen wees er reeds op — is overeenstemming verkregen, voor een groot deel door de zeer tegemoetkomende houding, die door het Bestuur is aangenomen o. a. op het punt van de invoerrechten. De heer van Vuuren wees er den heer van Kol reeds op: de invoerrechten zijn op 3 pCt. gebleven. Het betrof hier een van de groote bezwaren van den Curaçaoschen handel en er is door het Bestuur in toegegeven, terwijl toen de Koloniale Raad er in heeft toegestemd, dat er voor eenige artikelen een speciaal tarief zal gelden.

De heer van Kol had gewild, dat meer in de richting van directe belastingen was gedaan, maar daarover heeft juist de groote strijd geloopen. Het Bestuur wilde meer in die richting doen, maar op de kleinere eilanden gaven de bewoners de voorkeur aan de zware indirecte belastingen, waaraan men gewend was. In dit opzicht heeft men de tot stand gekomen belastingorganisatie te beschouwen als een compromis.

Het verheugt mij, dat ten slotte de wetgever er buiten is gebleven. Het verheugt mij, dat men in den Kolonialen Raad na een heftigen strijd en na een langdurige bespreking tot overeenstemming is gekomen, dat men er toe gekomen is om te spreken, als men in de laatste vergadering van den Kolonialen Raad heeft gedaan, in welke het woord is gevoerd door den heer Lansberg, een van de heftigste tegenstanders der belastingreorganisatie, die heeft gezegd: „Mijnheer de Voorzitter! Nu de werkzaamheden tot herziening van het belastingstelsel voor de kolonie in deze zitting geëindigd zijn, meen ik de tolk van den Raad te zijn, als ik den gedelegeerde van den Gouverneur, den heer de Joncheere, onzen dank betuig voor de welwillende wijze, waarop ZEd. met den Raad heeft samengewerkt en de hoop uitdruk, dat de herziening, die van de groote toewijding en werkkracht van den heer de Joncheere getuigt, leiden zal tot verbetering van den oeconomischen en financieelen toestand der kolonie."

De Voorzitter heeft toen het volgende gesproken: „Mijnheer de Joncheere! Namens den Raad verklaar ik ons te vereenigen met het gesprokene door het geachte lid Lansberg en geef ik u de verzekering, dat de Raad uwen bijstand en voorlichting om door dezen gewichtigen en moeitevollen arbeid te geraken steeds op hoogen prijs heeft gesteld. Ik moet erkennen, dat de Raad meermalen voor heel moeiwijke vraagstukken heeft gestaan welke zonder uw voorlichting wellicht tot een minder bevredigende oplossing zouden zijn gekomen. De samenwerking met u zal voor den Raad een blijvende aangename herinnering zijn. Laat ons vertrouwen, dat de uitslag van onzen gezamenlijken arbeid zal blijken zeer nuttig en heilrijk voor de kolonie te zijn. De Raad houdt zich verzekerd, dat u tot hooge tevredenheid van de Regeering in het moederland en van het Koloniaal Bestuur werkzaam zult zijn geweest en vertrouwt, dat u, wanneer u later in uw eigen werkkring zult zijn teruggekeerd, met zelfvoldoening aan deze periode van uw leven zult terugdenken."

Het is mij eene groote voldoening dat ik mag wijzen op dit zeer bevredigende einde van geanimeerde discussies en van velerlei wrijving.

Nu heeft de geachte afgevaardigde uit Enschedé gevraagd, of het wel opportuun is om de nieuwe belastingen op dit oogenblik in te voeren, en gewezen op een request van de Kamer van koophandel en nijverheid te Curaçao, waarbij verzocht wordt met het oog op de tijden nood de invoering van de belastingen voorloopig te schorsen. Dat request heeft bij den Gouverneur een punt van aandachtig onderzoek en ernstige overweging uitgemaakt en deze is niet slechts op grond van het advies van den heer de Joncheere, maar ook op grond van dat van den administrateur van financiën, die Curaçaoenaar is en daarom geacht kan worden beter op de hoogte te zijn van de locale toestanden dan de commissaris voor de reorganisatie, tot het besluit gekomen, dat het onraadzaam is die invoering uit te stellen. De invoering toch heeft volstrekt niet alleen schaduwzijden, het tegendeel is waar, daaraan zijn ook groote voordeelen verbonden. In groote trekken is de strekking van de herziening deze — de geachte afgevaardigde uit Enschedé heeft er ook op gewezen — om eenige oeconomische hinderpalen op te ruimen, door verlaging van de grondbelasting, afschaffing van het invoerrecht op steenkolen en andere zaken, verlaging van het mijnrecht, vervanging van de geheel verouderde zegelbelasting, opheffing van de onbillijke ongelijkmatige behandeling der verschillende eilanden en in verband daarmede afschaffing van de invoerrechten tusschen de eilanden onderling en, last not least, afschaffing van alle scheepsongelden. Die voordeelen moet men niet prijsgeven. Eén ding is echter mogelijk nl. dat een zeer kleine klasse in de Curaçaosche maatschappij, door de invoering van de belasting onder de tegenwoordige omstandigheden een druk zou ondervinden, zwaarder dan men ze op dit oogenblik dragen kan en indien dat het geval is, zal getracht worden daaraan door een noodwetje te gemoet te komen, bijv. door tijdelijke verhooging van het vrijgestelde minimum in de gebruiksbelasting, die hoofdzakelijk den te zwaren druk zou veroorzaken. Men is daarop bedacht en ik ben overtuigd, dat men de zaak niet uit het oog zal verliezen.

De geachte afgevaardigde uit Enschedé heeft ook met een enkel woord gesproken over het mijnrecht. De 10% uitvoerrecht van vroeger zijn teruggebracht tot 4 en daarenboven zal moeten worden betaald 2,5% van netto winst in de kolonie gemaakt. Ik kan niet beoordeelen, of men meer, dan wel minder zal moeten betalen dan tot nu toe. Ik weet wel, dat de regeling gegrond is op een voorstel van den Gouverneur van Curaçao, waarmede mijn ambtsvoorganger zich heeft vereenigd. Men hoopte door belangrijke verlaging van het uitvoerrecht en het daardoor blijk geven van welwillendheid van het Bestuur den nog altijd aarzelenden eigenaar van een belangrijke phosphaatonderneming te bewegen, de exploitatie daarvan weer ter hand te nemen. Dat het Bestuur in die hoop niet alleen stond, blijkt hieruit, dat ook een der bladen in de kolonie, dat niet bepaald Gouvernementeel is, meende, dat dit eigenlijk de eenige goede maatregel was om St. Barbara wederom te doen exploiteeren. Tot nu toe is die verwachting echter niet verwezenlijkt. Misschien zal de behandeling van de Curaçaosche Mijnwet gelegenheid geven hierover nog te spreken, maar ik wil den geachten afgevaardigde wel zeggen, dat mijn aandacht getrokken is door het betrekkelijk gering bedrag der belastingen, die ter zake zouden moeten worden betaald. En indien de verwachting, welke door den Minister Fock gekoesterd werd niet spoedig wordt verwezenlijkt, zal mijns inziens moeten worden overgegaan, hetzij tot een verhooging van het uitvoerrecht, hetzij tot een andere regeling der grondbelasting.

De geachte afgevaardigde heeft voorts een haastige wandeling gemaakt over verschillende eilanden, zóó snel, dat ik hier en daar slechts enkele punten heb kunnen opteekenen.

Er was ook een enkel punt bij, waarop ik niet geheel zou kunnen deelen in het gevoelen van den geachten afgevaardigde, maar het komt mij voor, dat ik die punten wel kan laten liggen. Misschien kunnen zij het volgend jaar ampeler worden besproken. Ik geef gaarne de toezegging, dat ik de rede van den geachten afgevaardigde met aandacht zal lezen.

Wat de derde school op Saba aangaat, indien waarlijk blijkt, dat, zooals de geachte afgevaardigde vermoedt, door de schrapping van die derde school dit jaar een belangrijk voordeel aan het onderwijs is onthouden, dan zal men in de kolonie daarop wel terugkomen, en zal ik zeer gaarne mijn medewerking er toe verleenen om de derde school tot stand te doen komen.

Ten slotte heb ik aan een opmerking van den geachten afgevaardigde uit Enschedé en aan een belangrijke redevoering van den heer Plate een juister inzicht te danken in een vraag, die mij in het Voorloopig Verslag werd gedaan. Inderdaad, ik kan mij voorstellen, dat de geachte afgevaardigde die die vraag had gedaan en toen kennis nam van mijn antwoord, eenigermate den indruk kreeg, dat ik bezijden de zaak was. Ik geef dit volkomen toe en ik kan ook verklaren, waarom ik het antwoord heb gegeven, dat in de Memorie van Antwoord staat, waarom ik niet begrepen heb de portée van de vraag. Er was mij juist ter hand gekomen een klacht van den Gouverneur van Curaçao over gebrek aan zilveren muntspecie in Curaçao. Nu meende ik, dat in het Voorloopig Verslag op deze quaestie waarvan ook in de locale bladen sprake was geweest, gedoeld werd, en ik verheugde mij reeds te kunnen zeggen: zij die zich ongerust maken behoeven niet ongerust te zijn. Er gaat weer specie heen. Thans dank ik aan de degelijke uiteenzetting van den heer Plate een juister begrip van de vraag en geef gaarne de verzekering, dat ik aan de quaestie van het geldverkeer ernstig mijn aandacht zal wijden."

De algemeene beraadslaging wordt gesloten.

ART. I. komt in behandeling.

De onderartt. . 1 tot en met 15 worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Beraadslaging over de IVde afdeeling (eeredienst en onderwijs) in het algemeen.

De heer VAN VUUREN: Mijnheer de Voorzitter! Het vorige jaar heb ik mij beklaagd, dat bij het Koloniaal Verslag niet was overgelegd het verslag van de onderwijscommissie. Ik kreeg toen ten antwoord, dat het te laat was ingekomen, maar het heeft ons nooit bereikt en thans blijkt uit het nieuwe Koloniale Verslag, dat wij het ook nooit meer zullen zien, samengevat als het voortaan wordt met het verslag van den inspecteur van het onderwijs. Ik kan niet zeggen, dat de verandering een verbetering is. Ik vind ten minste, dat het verslag van het onderwijs, zooals het voorkomt in het Koloniaal Verslag ons een zeer bescheiden denkbeeld geeft van den toestand van het bijzonder onderwijs.

Bij de meeste eilanden vindt men aangeteekend: voor het bijzonder onderwijs zie men den staat. Naar aanleiding daarvan wensch ik er toch even op te wijzen, dat op het oogenblik, al zou het bestuur het misschien gaarne anders wenschen, het bijzonder onderwijs nog het onderwijs van de groote meerderheid der kinderen op Curacao voorziet. Op de bijzondere scholen gaan 5430 leerlingen tegen 1165 op de openbare, al is het dan ook waar, dat die 5430 leerlingen slechts f 24 510 en de 1165 f 71 755 aan den Staat kosten.

Ik zal thans niet nader op die wanverhouding ingaan, omdat ik iets gevoel voor de meening van den Minister, dat wij op het oogenblik niet moeten spreken over de wijziging van de onderwijsverordening, maar ik wil er toch even op wijzen, dat ook volgens den staat, waarnaar wij door den inspecteur telkens verwezen worden, het bijzonder onderwijs zeker niet minder is dan het openbare.

Het schoolverzuim neemt nergens zulke ontzettende proporties aan als juist bij het openbaar onderwijs. Ik zal er nu niets meer van zeggen; ik hoop, dat spoedig de gelegenheid zal komen de billijkheid tegenover het bijzonder onderwijs beter te betrachten dan tot nu toe geschiedt.

De heer IDENBURG, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! De redevoering van den geachten afgevaardigde uit Zevenbergen geeft mij weinig stof tot wederwoord. Ik wil alleen mededeelen, dat ik geheel met den geachten afgevaardigde instem in de waardeering van hetgeen het bijzonder onderwijs in Curaçao doet. Inderdaad mogen zij, die dat onderwijs behartigen en die, ik erken het gaarne, van overheidswege niet te zwaar worden gesubsidieerd, wel waardeering vinden bij allen, die het goed meenen met de kolonie.

Het *wetsontwerp* wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

NASCHRIFT.

In een particuliere correspondentie van Curaçao aan *Het Nieuws van den dag*, vonden wij de volgende beschouwing:

Wij mogen veronderstellen, dat het in Nederland bekend is, dat het wetgevend lichaam in de Kolonie zijn zetel heeft te Willemstad en den naam draagt van Kolonialen Raad. Dit lichaam heeft volgens art. 101 van het Reglement op het Beleid der Regeering in de Kolonie de bevoegdheid de koloniale huishoudelijke begrooting vast te stellen, doch die vaststelling geschiedt door de wet (d. i. door de Vertegenwoordiging in Nederland):

1o. indien tot aanvulling der koloniale middelen gevorderd wordt eene bijdrage uit 's Rijks schatkist;

2o. indien de Koning de begrooting, zoodanig als zij door den Kolonialen Raad aangenomen is, niet goedkeurt (art. 104 ib.)

De geest der wet is hier zoo duidelijk als het kan. De wetgever verzekert aan de kolonie eene volstrekt onafhankelijke administratie harer inkomsten zoolang zij zich bedruipen kan, doch behoudt voor de wetgeving in Nederland het recht voor om, als de inkomsten der Kolonie of vroegere baten hare kosten niet dekken, als elk deficit dus door Nederland moet worden betaald, in de alsdan aan die wetgeving ter goedkeuring overgelegde begrooting veranderingen, m. a. w. bezuinigingen, aan te brengen. Het kan nimmer in de bedoeling des wetgevers zijn geweest, der wetgeving in Nederland het recht toe te kennen de uitgaven van de Curaçaosche begrooting tegen den zin van den Kolonialen Raad op te voeren, daar alsdan door opbrenging van posten lasten op de Kolonie kunnen worden gelegd, die zelfs in de toestand eene sluitende begrooting onmogelijk maken; een minder eerlijk bestuur zou zelfs, om opgedreven posten en sa-

larissen te handhaven, altijd eene sluitende begrooting onmogelijk kunnen maken en op die wijze de door de wet aan den Kolonialen Raad toegekende contrôle over de koloniale middelen aan dat lichaam onttrekken en dus de bepaling geheel illusoir maken. Ieder weet, dat de wetgevende macht in Nederland zich nooit de moeite heeft getroost, de Curaçaosche Begrooting aan een degelijk onderzoek te onderwerpen.

De wetgever heeft ook gewild, dat de wetgeving in Nederland een beslissende stem zal hebben, als tusschen Vorst en Koloniale Wetgeving verschil van meening mocht wezen over de begrooting, doch zal hierbij niet hebben bedoeld, dat elk door het Koloniaal Bestuur op de Begrooting gebrachte post, zelfs kleine toelagen aan ambtenaren, die door den Kolonialen Raad zijn doorgehaald, door den Minister van Koloniën, op een voor den Raad geheim advies van het Koloniaal Bestuur, bij de onderwerping der begrooting aan de goedkeuring der Kamers in Nederland wederom op de Begrooting zal kunnen worden gebracht, zooals bij herhaling geschiedt.

Het zal wel de bedoeling zijn geweest, wanneer er een gegronde reden is voor den Vorst, om de door den Kolonialen Raad opgemaakte begrooting in hoofdzaak af te keuren, aan hem het recht wordt voorbehouden, de beslissing aan de Wetgevende Macht in Nederland op te dragen, van welk recht, evenals dat van afkeuring van een door de Staten-Generaal aangenomen voorstel van wet, door den Vorst slechts, zooals de wetgever dacht, bij uitzondering zou worden gebruik gemaakt.

In de praktijk heeft men zich steeds aan de letter van het Regl. op het Beleid der Regeering gehouden en een onzes ziens abnormalen toestand geschapen, die zeer zeker in strijd is met den geest dier wet. Volgens ons heeft in de eerste plaats de verkeerde toepassing der bepalingen van het Reglement op het Beleid der Regeering en in de tweede plaats, doch niet in mindere mate, de onverschilligheid der wetgevende macht in Nederland voor koloniale aangelegenheden, het daarheen geleid, dat een lichaam, in het leven geroepen om de contrôle uit te oefenen op de administratie der koloniale middelen en waarvan de leden gekozen dienen te worden uit onafhankelijke ingezetenen, die toonen belang te stellen in de Kolonie, de speelbal is geworden der Gouverneurs en zelfs van ondergeschikte ambtenaren, die in een goed blaadje zijn bij het Bestuur.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

De Weleerw. Pater Franciscus Hendriks werd door Z. D. H. Mgr. van Baars benoemd tot Pastoor der Parochie van San Pedro op Westpunt.

* *

Dinsdag a. s. 19 Januari zal een plechtige Mis van *Requiem* in de Parochiekerk van Westpunt gezongen worden voor de zielerust van Pastoor Kors z. g. en Woensdag 27 Januari in de Cathedraal van St. Anna.

Holland-Venezuela.

Het is thans weder toegestaan, dat Curaçaönaars op de schepen, liggende in de Venezolaansche havens mede helpen bij het lossen en laden.

Zoo langzamerhand komt alles terecht.

De *Cur. Cour.* berichtte in een extra-nummer, dat Nederland het Protocol van 1894 weder bindend heeft verklaard. De grondslag, waarop de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Holland en Venezuela moeten steunen, is daardoor weder gelegd. Men kan nu samen gaan verder bouwen.

De gevolmachtigde van Venezuela J. de J. Paul is Zondagavond 10 Januari te Parijs aangekomen, over een paar weken zal ook in Den Haag alles voor goed en afdoende zijn geregeld.

Het Venezolaansche Volk weet niet, hoe zijn dankbaarheid jegens Nederland te uiten. Aan Nederland's krachtdadig optreden wordt het vooral toegeschreven, dat de omstandigheden zoo gunstig konden samenloopen tot verwerping van tyran Castro, den schrik der Venezolanen, den lastpost der Mogendheden.

Toen verleden week de *Prins Maurits* van de K. W. I. M. de Venezolaansche havens weder aandeed, was de vreugde overal uitbundig, en overal werden de Hollanders ontvangen en geëerd als de beste vrienden en trouwste bondgenooten.

De scheepvaart naar Maracaibo en vice-versa is weder in vollen gang.

De *Corazón de Maria* vertrok met 30 arbeiders daarheen.

Al menig blokje hout werd voor doorvoer aangebracht, aan hoedenstroo en suiker, vooreerst geen gebrek.

Voor Curaçao.

Naar aanleiding van den oproep om steun, uitgegaan van het Algemeen Nederlandsch Verbond, zijn nog ingekomen giften tot een bedrag van f 1729,99— wat met het bedrag der vorige lijsten samen wordt f 3984,51½

(*Het Vaderland*)

Curaçao-avond.

De in den Haag gevestigde afdeelingen van de vereenigingen Oost en West, het Algemeen Nederlandsch Verbond en Onze Vloot gesteund door verscheidene andere personen wier namen hieronder zijn vermeld, hebben om de verzameling van gelden voor de noodlijdenden op Curaçao te verwezenlijken een avond georganiseerd op 30 December l. l. in het gebouw Diligentia.

Het comité bestaat uit de heeren: C. A. H. Barge, oud-gouverneur van Curaçao; E. C. baron Sweerts de Landas, Wyborgh, oud-lid van den Raad van Indië; J. R. G. De Veer, oud-West Indisch hoofdambtenaar; A. S. Carpentier Alting, oud-predikant in Ned. Indië; C. C. J. Van Romondt, oud-Gouv.-secr. Curaçao; G. C. P. Heyting, bankier; P. C. Wijtenburg, pastoor-deken van 's Gravenhage; A. Van Loen, opper-rabbijn te 's Gravenhage; mr. E. Hijmans, advocaat en procureur; G. R. Zeppenfeldt, gezaghebber van Aruba met verlof; Gravenhorst, controleur dir. bel. Curaçao.

Het uitvoerend comité bestaat uit de volgende personen: E. Van Assen, president; A. B. J. Prakken, secretaris; W. F. Gerdes Oosterbeek, penningmeester; mevr. M. Ten Bosch-Bosscher, mej. A. M. Gerth van Wijk, B. J. F. Varenhorst, A. C. Van de Sande Lacoste, jhr. mr. J. W. Schorer.

Voor den avond hebben welwillende medewerking toegezegd: de heer P. C. Brederode, concertzanger, Den Haag mevr. H. Mackintosh—Van Iterson, sopraan: mevr. A. Mulder-Dijckmeester, sopraan. de heer W. J. B. Watter pianist, leerling van wijlen prof. Reisenauer te Leipzig en Prof. Lambrino te Moskou; de heer en mevr. Joh. Haus, voordrachten.

Reorganisatie der Belasting.

Wat wij hierover verleden week schreven werd bij zekere zijde meer dan onvriendelijk ontvangen! Langs een omweg bereikte ons een protest daartegen.

Zouden wij ons dan vergist hebben? Opnieuw togen wij op inlichtingen uit. En wat bleek nu? Dat wij ons nog lang niet sterk genoeg hadden uitgedrukt.

De *Maracaibo* kwam Zondag binnen en nu hebben ons verschillende kooplieden verzekerd, dat zij eerst Woensdag de laatste pakken en kisten in ontvangst konden nemen. Ons werd den naam genoemd van een handelshuis, dat tot Donderdag moest wachten.

Dat de nieuwe wetten veel te omslachtig zijn, blijke hieruit, dat sommige kooplieden 10 à 11 maal naar het fort moesten komen.

Om een klein pakje machtig te worden moest men meer dan een uur besteden aan allerlei formaliteiten.

De overtuiging is hier algemeen bij ambtenaren zoowel als particulieren dat al die voorschriften niet kunnen worden nagekomen; reeds nu is men bezig veel over 't hoofd en door de vingers te zien. De officieele wijziging dezer hoogst onpractische wetten moet noodzakelijk volgen.

Men heeft ons verzocht in 't publiek een woord van danke te willen brengen aan den Heer van Lanschot Hubrecht, Inspecteur der belastingen voor diens buitengewone hulpvaardige voorkomendheid, waarmede de Inspecteur steeds eenieder te recht wees in het duistere doolhof der nieuwe belastingen. Gaarne voldoen wij aan dit verzoek, vooral omdat het ons de gelegenheid biedt daarbij uitdrukkelijk te verklaren, dat, wat wij verleden week en ook nu weer over de reorganisatie schreven, volstrekt niet gericht was tegen den Heer Hubrecht.

De Inspecteur moet er nu eenmaal over waken, dat de wetten worden uitgevoerd zooals ze gemaakt zijn; dat kan niemand hem kwalijk nemen, en nog minder, nu hij de hardheden der wet door zijn zacht en beleefd optreden nog zooveel mogelijk tracht te verminderen.

De klacht geldt natuurlijk het feit, waartegen van te voren meermalen is gewaarschuwd, dat zonder voldoende kennis van zaken, zonder genoegzaam rekening te houden met de locale omstandigheden wetten zijn gemaakt van zulken ingrijpenden aard.

Volledigheidshalve wenschen wij ook op de goede zijde der reorganisatie te wijzen. De Agenten der stoomvaartlijnen verklaarden ons, dat de rompslomp grooter is dan vroeger, maar als men bij tijds zorgt zijn papieren in orde te hebben, ondervinden de *agenten* geen moeilijkheid bij het lossen, kunnen goedkooper laten overwerken en hebben beter overzicht over de goederen, waardoor de contrôle makkelijker is.

De klacht over de nieuwe wetten kwam bij ons ook niet in namens de Agenten, maar namens de kooplieden.

* *

Het zal menigeen genoegen doen, te vernemen, dat de „Scheepsagentuur Curaçao" zich heeft bereid verklaard tot inklaring der te ontvangen goederen. De kooplieden en particulieren worden daardoor van een grooten last ontheven.

Men heeft slechts te zorgen bij tijds zijn cognossement aan de Scheepsagentuur te zenden en ontvangt dan zijn goederen thuis tegen betaling der gemaakte onkosten en een kleine remuneratie.

Stadsreiniging.

Van 1—8 Januari werden aangebracht.
510 muizen.
44 ratten.
van 8—16 Januari:
656 muizen
81 ratten

VENEZOLANIA.

Willemstad 14 Dec.— De volgende in bijzonderheden tredende geschiedenis van de opbrenging van de *Alexis*, werd vernomen van een officier van de *Gelderland*: Om zes uur 's morgens stoomde de *Gelderland* langzaam op korten afstand van het fort van Porto-Cabello. Zij bemerkte de *Alexis* die naar binnen stevende en hij nam eene houding aan, die het de *Alexis* onmogelijk maakte binnen te varen. Een boot werd uitgezet, om het Venezolaansche schip te gaan halen. Men had gezien, dat de Kapitein van de *Alexis* zijn Venezolaanschen wimpel in zijn zak gestoken had en toch beweerde hij, dat zijn schip een koopvaardijer was. Een passagier verklaarde echter, dat het een kustwachter was. Toen werd een onderzoek ingesteld. De wimpel werd in den zak van den Kapitein gevonden, alsook werden zes geweren en een kleine hoeveelheid ammunitie ontdekt. De geweren waren in zeer slechten staat. Aan de bemanning werd de keuze gelaten, naar Curaçao te gaan of te Porto Cabello aan land gezet te worden. Zij verkozen het laatste, werden op een hunner vletten gezet en de haven ingestuurd.

De Venezolaansche kanonneerboot *Restaurador* was te Porto-Cabello, en de officieren van de *Gelderland* konden zien, dat zij onder stoom gebracht werd. De *Gelderland* bleef verscheiden uren voor de haven van Porto-Cabello wachten, om te zien, of de *Restaurador* naar buiten zou komen; maar deze waagde het niet.

De *Gelderland* bemande de *Alexis* met eenige koppen en sleepte hem naar Curaçao, waar hij in het Schottegat werd voor anker gelegd.

Willemstad 15 Dec.— De *Jacob van Heemskerck*, het Hollandsche slagschip kwam dezen morgen hier binnen met den Venezolaanschen kustwachter *23 de Mayo* op sleeptouw. Men had hier te voren bericht ontvangen en een groote menigte was getuige van het binnenvaren. De Nederlandsche vlag woei van den top van het geprijsde schip en achter de Nederlandsche golfden de Venezuelaansche kleuren.

De inbeslagneming van de *23 de Mayo* geschiedde den 13 Dec. bij een punt een weinig ten Noorden van Cumana, een stad van 12.000 zielen aan de golf van Cariaco. De *Heemskerck* zag de *23 de Mayo* op eenigen afstand van de kust en nam er spoedig bezit van. Een prijs-bemanning werd aan boord geplaatst en nam de leiding van het schip op zich, terwijl de Hollandsche vlag op den voormast geheschen werd

De vorige bemanning werd naar de kust teruggezonden in een van de sloepen van het geprijsde schip. De *Heemskerck* keerde met zijn prijs naar Curaçao terug. De bemanning van de „23 de Mayo" bood geen tegenstand. Al de geweren, die aan boord waren werden met de sloep naar land gezonden.

Washington 14 Dec.— Mr. Joaquin Nabuco, de Braziliaansche Gezant bij de Ver. Staten wordt waarschijnlijk door Venezuela gevraagd, zich tot het Staats-departement te wenden, met het doel een verzoening te bewerkstelligen tusschen Staats-secretaris Root en den Heer Paúl, Minister van Buitenl. Zaken van Venezuela.

Dit bericht verspreidde zich, toen bekend werd, dat Venezuela bij al de vreemde Mogendheden protesteerde tegen het optreden van Holland.

Mr. Nabuco zei, dat hij uit Venezuela geen bericht ontvangen had. Dewijl de Braziliaansche legatie te Caracas de amerikaansche belangen waarneemt, is het natuurlijk, dat zulks ook omgekeerd geschiedt.

Men zegt, dat geschreven mededeelingen door Minister Paúl aan den Staats-secretaris Root gezonden zijn; deze zullen echter niet vóór de verzoening tot stand komt, openbaar gemaakt worden. Er zijn geen rechtstreeksche middelen in het bereik der diplomatische etiquette, waardoor Venezuela zich in verbinding met de Ver. Staten kan stellen, zelfs niet als de Hollanders een aanslag zouden doen op de onschendbaarheid van het grondgebied of de Souvereiniteit van Venezuela.

Caracas 15 Dec. (via Willemstad) De Venezolaansche hoofdstad was gisteren getuige van wanordelijkheden, volgend op de oorlogmatige handelingen der Hollandsche oorlogschepen langs de kust, zoodat het noodig was tegen den avond den staat van beleg af te kondigen, om een einde te maken aan het oproer en de plundering.

Er hadden een aantal aanvallen op bijzondere eigendommen plaats, alvorens de regering meester was van den toestand; verscheidene van de aanstokers werden gearresteerd. Conflict tusschen politie en volk is er eigenlijk niet geweest. De plundering bleef bepaald tot de eigendommen van Sr. Gumercindo Rivas, uitgever van *El Constitucional*, het lijfblad van Castro, en van den Heer H. Thielen.

Vreemdelingen werden niet gemolesteerd.

Heden is alles rustig en de zaken hernemen haar gewonen loop.

Het volk van Caracas stond vooral op tegen Castro. Een troep volk sleepte, niet door de politie verhinderd, de overblijfselen van meubelen en goederen toebehoorend aan Castro's beste vrienden door de straten. Het volk verzamelde al de standbeelden en portretten van Castro uit de clubs en openbare gebouwen en stookte er een vreugdevuur mede op de Plaza Bolivar. Castro's rijk in Caracas is waarschijnlijk ten einde.

Tegen Nederland hebben er geen demonstraties plaats gehad. Alles was gericht tegen Castro en Gomez.

Een ontzaggelijke menigte verzamelde zich 's anderendaags 's morgens in de straten van Caracas.

Het volk begon op en neer te loopen door de voornaamste straten en 't was gemakkelijk te zien, dat zijne kwade gezindheid weldra tot geweld zou overslaan. De politie stond werkeloos en deed niets, om het volk in bedwang te houden.

Het eerste gebouw, dat aangevallen en geplunderd zou worden was de staats-loterij. De kantoren van die Staats-onderneming, die zich verrijkte ten koste van het volk, werden opengebroken en geplunderd. Het ameublement werd stuk geslagen en op straat geworpen en duizenden loterij-briefjes vernietigd.

Toen trok de menigte naar de drukkerij van *El Constitucional* en plunderde ze geheel en al uit. Een stoomwasscherij behoorend aan Gumercindo Rivas werd ook verwoest.

Toen richtte zich de aandacht van de menigte naar de verscheidene apotheken van den Heer Thielen, schoonzoon van Generaal Tello Mendoza en men begon alles naar buiten te dragen. Generaal Mendoza was eenmaal Minister van financiën onder Castro; ook was hij een tijdlang diens particuliere Secretaris en hij werd beschouwd als een van de sterkste steunen van Castro. Hij is algemeen gehaat door alle vijanden van Castro.

Caracas is in den laatsten tijd versierd met een aantal opschriften vermeldend de deugden van Castro en zijne macht verheffend. Deze opschriften verwekten de wraak der menigte en elk bord, dat den naam van Castro droeg werd neergehaald en verbrijzeld. Waar die naam was uitgehouwen op openbare gebouwen, werd hij uitgekrabd.

Zoover was men om 1 uur des namiddags gekomen.

Er was echter geen leiding en bij

gebrek aan een veld voor verwoestende werkzaamheden, ging de storm liggen. Toen werden de troepen in het geweer geroepen, om in de straten te patrouilleeren en Gomez verbood alle verdere manifestaties. De maatregelen hadden het gewenschte gevolg en de menigte verspreidde zich langzaam.

Bij den aanval, die gisteren op de drukkerij *El Constitucional* gedaan werd en waarbij op de menigte door soldaten geschoten werd, zijn verscheidene ongelukken gebeurd. Een crimineele actie is ingesteld tegen den uitgever, Gumercindo Rivas en andere beambten van het blad, waarin zij verantwoordelijk worden gesteld voor de gevallen dooden. Men zegt, dat Rivas en zijne mannen het eerst op het volk geschoten hebben, gebruik makend van revolvers.

El Constitucional heeft opgehouden te verschijnen, zoodat Caracas zoo goed als zonder dagblad is.

De begrafenis van Marcano Rojas een van de gevallenen in het gevecht van gisteren, is uitgesteld tot morgen. Eene groote menigte zal daarbij tegenwoordig zijn en men vreest nieuwe wanordelijkheden.

Washington 16 Dec.— Nieuws uit Caracas, dat een alles verwoestende revolutie tegen Castro op het punt is uit te breken, doet hier de beambten van het Staats-departement vermoeden, dat of wel Venezuela het tooneel zal worden van een verwoeden burgeroorlog, ofwel dat Castro vreedzaam zal worden afgezet. Men verwacht ieder oogenblik gewichtige gebeurtenissen. Het staats-departement ziet toe met „kalme onverschilligheid", zooals het in de diplomatieke taal heet, ofschoon de nauwe betrekkingen tusschen het staats-departement en Jhr. Loudon, den Hollandschen gezant, aanduiden, dat er een zekere overeenstemming van gevoelens is.

Binnen de eerste 48 uren kan de geheele twist tusschen Holland en Venezuela tot een onverwacht einde komen; daar, zooals de staatsbeambten hier beweren, als Castro wordt afgezet, de Hollanders onmiddelijk de zending hunner oorlogsschepen voor geëindigd zullen verklaren. Er bestaat, zoo zegt men, van den kant van Holland geen verlangen, om Venezuela te kastijden, en officieele mededeelingen uit den Haag bevestigen dit.

De staats-secretaris Root, zal natuurlijk niets loslaten over den toestand en de hoogere beambten zwijgen als het graf, behalve, dat zij zeggen, dat 't heel nuttig is, op 't oogenblik geen betrekkingen met Venezuela te hebben.

Met betrekking tot de handelingen van het Hollandsch eskader, zijn er maar weinige diplomaten, (zoo er zijn,) die niet gelooven aan een zekere verstandhouding tusschen Holland en de Ver. Staten. Holland,— aldus redeneeren zij,— zou geen schepen naar de Venezolaansche wateren zenden, om schepen op te brengen of venezolaansche havens te bedreigen zonder eerst de Ver. Staten te raadplegen. Het nalaten van dat overleg zou voor 't minst onbeleefd zijn.

Het feit, dat een revolutie is uitgebroken, wordt beschouwd als een bijna zeker bewijs, dat de vijanden van Castro geholpen zijn. Men laat uitkomen dat zonder die hulp het niemand zou gewaagd hebben, op te staan, daar Castro alle mogelijke maatregelen om een revolutie te voorkomen, had genomen.

Een belangrijk Interview.

Parys 23 Dec.— De Correspondent van de *N. York Herald* te Parijs had met iemand, die volmaakt op de hoogte moest zijn, en met de Nederl. Regeering in de nauwste betrekking staat, een onderhoud over den nieuwen stand van zaken door de staatsgreep van den Waarn. President Gomez geschapen.

De aangesprokene zegde:

—Gij zult de bijzonderheden over Nederlands houding vinden in het Oranje-Boek dat heden verscheen en waaruit blijken zal, dat onze houding voortdurend de goedkeuring en de sympathie der andere Mogendheden genoot, eene houding die door Jhr. de Marees van Swinderen in Aug. ll. werd aangegeven in een onderhoud met den Correspondent van de Herald.

Van deze gedragslijn zijn wij geen duimbreed afgeweken en daaraan ontwijfelbaar is het toe te schrijven, dat de zaak zulk een gunstig verloop heeft gehad, en dat zij is opgelost op de vreedzame wijze, die wij altijd verlangd hebben; hadde het conflict zich langer bestendigd, dan zouden nog wel andere belangen dan de onze geschaad zijn.

—Gij beschouwt dan de komst van het nieuwe bestuur als de draagster van het herstel der vriendschappelijke betrekkingen tusschen Holland en Venezuela?

—Het Nederl. Gouvernement heeft nooit eenige vijandschap jegens Venezuela getoond. Integendeel. Het was enkel tegen de dictatoriale handelingen van Generaal Castro, dat het verplicht was maatregelen te nemen en represaille toe te passen. Nu deze daden niet meer bestaan, hebben wij natuurlijk ook geen enkele reden, om die maatregelen te doen voortduren.

„De eerste voorwaarde voor een hervatten der vriendschappelijke betrekkingen, was de terugroeping van het decreet, dat de overscheping op Curaçao verbood en wij zijn er zeker van, dat dit decreet is teruggeroepen. Dit is de eerste stap, laat ons nu verder afwachten.

—Maar zult ge aanstonds het nieuwe Gouvernement erkennen?

—Dat zou handelen zijn met overhaasting. In dezen vorm kan de vraag nog niet gegoten worden. Wij zullen een houding van goede harmonie met de andere Mogendheden moeten aannemen. Overigens, wordt bericht, dat de onderhandelaar niemand anders zijn zal als Dr. Paúl zelf, een van President Castro's eigen ministers. Ik kan alleen herhalen: Laat ons afwachten.

New-York Herald 24 Dec. 1908.

Gomez als President erkend.

De geheimzinnigheid, die de houding der Ver. Staten tegenover Venezuela omgaf, is heden weggenomen door de volgende verklaring van Staats-Secretaris Root:

„De Vereenigde Staten hebben een „officieele verklaring ontvangen van „het Venezolaansche Gouvernement „door middel van den Braziliaanschen „Gezant te Caracas, waarbij de „wensch wordt uitgedrukt van President Gomez om op bevredigende „wijze al de hangende internationale „quaesties op te lossen en ook het „verlangen wordt te kennen gegeven „een Amerikaansch Oorlogsschip te „La Guayra te hebben.

„De Regeering der Ver. Staten beantwoordde spoedig deze wenschen „van wederaanknooping der goede „betrekkingen tusschen de beide landen en Mr. William S. Buchanan is „naar Venezuela vertrokken als speciaal gevolmachtigde, met de meest „vriendschappelijke instructies. „Aannemend, dat het uitgedrukte „verlangen, om een oorlogsschip te „La Guayra te hebben, duidt op het „gevaar van wanordelijkheden, heeft „President Roosevelt besloten een „officier te zenden van groote ondervinding en gematigheid en zond „daarom den Vice-admiraal Arnold „uit, met het desbetreffend commando."

Het staatsdepartement erkent in zijne verklaring Gomez als President van Venezuela en is bereid hem in een ordelijk Bestuur te handhaven. De voorstellen door Gomez gedaan, volgden op zijn bevel, waardoor het decreet van 14 Mei werd herroepen, welk decreet de oorzaak was van al de moeilijkheden,— en op de vorming van een nieuw ministerie, vrij van den invloed van Castro's volgelingen.

Vice-admiraal C. H. Arnold, Commandant van het derde atlantische eskader werd geroepen op het departement van Marine en ontving zijne instructies. Talrijke besprekingen werden Zondag, 20 Dec. gehouden tusschen Mr. Newberry, minister van Marine en Mr. Root, den staats-secretaris.

's Maandags reeds stoomde de *Maine* uit onder verzegelde orders, met vice-admiraal Arnold aan boord. Kort daarop ging ook de *North-Caroline* uit met Mr. Buchanan aan boord. Ir alle haast werden ook de *Dolphin* en de *Des Moines* van Haiti naar het zuiden gecommandeerd. Als de *Maine* aankomt zal Mr. Buchanan overstappen op dat schip dat eerst later in *La Guayra* zal zijn als de *North-Carline*, die harder loopt. De *North-Caroline* keert dan naar Charleston terug om Mr. Taft naar Colón te brengen.

Dat de Vereenigde Staten Nederland geraadpleegd hebben alvorens handelend op te treden wordt aangeduid door het feit, dat de Hollandsche blokkade is opgeheven.

Het feit, dat de officieele mededeeling van Mr. Root den Heer Gomez betitelt als *President Gomez* wordt opgevat als een officieuse erkenning van den waarnemenden President als President van Venezuela. Ook werd heden in diplomatieke kringen gezegd, dat het zenden van zulk eene groote schepenmacht naar Venezuela beteekende, dat President Roosevelt besloten heeft, niet toe te laten, dat Castro nog naar Venezuela terugkeert, om te trachten zich zelf weer in den zadel te zetten.

Berlijn 22 Dec.— Een ijverige waakzaamheid wordt geoefend rondom Castro in het Hygeia-Sanatorium en Dr. Israel laat niet toe dat hij iemand ziet. Men zegt, dat men hem onwetend houdt aangaande de gebeurtenissen in Venezuela.

De ochtendbladen geven het bericht, dat de onbeperkte credietbrieven, aan Castro afgegeven door de Venezolaansche Staatsbank, zijn teruggetrokken. Castro heeft reeds gezegd dat zulk een onbeperkt crediet bespottelijk zou zijn en dat hij geen gebruik maakt van 's lands geld voor zijn eigen behoeften. (??? Red. Am).

Duitschland zou met blijdschap een zuiverder Gouvernement in Venezuela begroeten en zal Gomez met genoegen aanvaarden, daar de toespraak van den waarnemenden President een uitstekenden indruk gemaakt heeft in die kringen, waar men het grootste belang in Venezuela stelt.

Parijs 23 Dec.— De Fransche bladen begroeten met voldoening wat zij noemen den val van Castro en prijzen het krachtige optreden van Holland, dat zooveel heeft bijgedragen om een einde te maken aan eene regeering van willekeur en onzekerheid.

Parijs 23 Dec.— Het nieuws van de Venezolaansche Staatsgreep kwam dezen morgen aan de *Quai d'Orsay* aan tegelijk uit Willemstad en Washington.

Het werd ontvangen niet zonder een tikje twijfelzucht. Het wachtwoord was: „Laat ons afwachten," maar in een anderen zin en op een anderen toon.

Van een diplomaat, die nu vrijer spreken durfde, hoorde de correspondent van de *Herald* het volgende, dat misschien minder fantastisch is dan het lijkt:

„Die oude vos, President Castro heeft lont geroken en gij kunt ervan overtuigd zijn, dat hij wist, hoe de zaken stonden vóór dat hij Zuid-Amerika verliet, en hoe hij de middelen plaatsen moest om zijne toekomst te verzekeren.

Geplaatst tusschen twee vuren, van den eenen kant de gevaren van een steeds groeiende revolutionaire beweging en van den anderen kant het dreigen eener Blokkade van de Venezolaansche kust,— achtte Castro het oogenblik geschikt voor een klein buitenlandsch reisje; aan anderen de zorg overlatende om de kastanjes uit het vuur te halen, die voorloopig nog te warm waren. Zal het hem toegestaan worden terug te keeren en ze later op te eten ook anderen er den smaak van beet gekregen hebben? Dat is de vraag; maar de dreigende revolutie maakt de veronderstelling niet onmogelijk. Intusschen moeten wij niet zoo ver gaan te gelooven, dat de Napoleon van de Andes omgaat met het idee in Europa een leger en eene vloot aan te werven, zooals menigeen van hem verwacht. Alles wel overwogen is het waarschijnlijker, dat President Castro in Parijs een paleis zal koopen, dan oorlogsschepen in Duitschland.

Jonkheer Marees van Swinderen, de Minister van Buitenl. Zaken, heeft heden in de Tweede Kamer verklaard, dat de Heer Gomez, vice-president van Venezuela, het decreet van 14 Mei heeft teruggeroepen ten teeken van vriendschap, vertrouwend, dat het Nederl. Gouvernement de maritieme demonstratie in de Venezolaansche wateren zal schorsen.

New York Herald 28 Dec.

Washington 27 Dec.— Het nieuws, dat heden uit Caracas ontvangen werd en dat zegt, dat Generaal J. V. Gomez waarschijnlijk zal overgaan tot het vragen der uitlevering van President Castro, wordt hier als gedichtig beschouwd onder meer dan één opzicht. Behalve de verwikkelingen, die in Venezuela zouden kunnen ontstaan uit zulk een stap, voorziet men hier moeilijkheden voor het verkrijgen van Duitschlands toestemming, alsook groot verschil van gevoelen tusschen den President van Venezuela en het Staats-departement te Washington. Niettegenstaande de verbittering van de Regeering der Ver. Staten, tegen Castro, zal toch 't Staats-departement, als het zijn precedenten dóórzet, zich sterk verzetten tegen de uitlevering van Castro. Elke poging van Gomez om daartoe de toestemming der Ver. Staten te verkrijgen zal schipbreuk lijden op de onoverkomelijke klip van vroegere handelingen in zake uitlevering voor politieke misdaden. Menigmaal zelfs zijn de Ver. Staten bijna in oorlog geweest met vreemde Mogendheden ter oorzake van het strikt houden aan den eens gestelden regel, dat er geen uitlevering plaats heeft voor politieke misdaden bedreven in een vreemd land.

Ook dan nog zal Amerika zich verzetten, als zou blijken dat het telegram aan de leiders van het complot om Gomez te vermoorden, waaraan Castro wordt gezegd medeplichtig te zijn, werkelijk door Castro verzonden is.

Duitschland kan gevolgelijk Castro beschouwen als behoorend tot eene klasse van ongewenschte vreemdelingen en hem verzoeken het land te verlaten.

De gevolgen van dien stap zouden waarschijnlijk zijn, dat Castro naar Engeland of Spanje moest gaan, om een woonplaats te vinden. Frankrijk, zegt men, duldt hem niet op zijn grondgebied. België heeft grieven tegen hem en Holland zou zonder twijfel alles doen om zijn represaille voort te zetten.

Het bezoek aan Bordeaux van Dr. José de J. Paúl, vroeger minister van Buitenl. Zaken, aan Castro geeft veel hoop. Men gelooft, dat als het Venezolaansche Gouvernement eenigzins blijk geeft van oprechten goeden wil, de schuldeischers zeker de helft hunner vorderingen zullen laten vallen. Zoolang als Castro aan 't bewind was, hadden de eischers zoo goed als alle hoop verloren.

Dr. Paúl heeft op zeer gespannen voet gestaan met Mr. Root en menig gepeperd en snijdend telegram is gewisseld, waarover Mr. Root inder tijd oprecht boos was, maar men denkt, dat dat alles nu wel op rekening van Castro, en niet van Paúl, geschreven zal worden.

Berlijn 28 Dec.— Castro heeft 't land aan het eentoonig leven in het Sanatorium. Niettegenstaande Dr. Israels verzet tegen zijn terugkeer naar het Esplanade-hotel, is hij toch daar teruggekeerd. Hij zei, bij zijn terugkeer, dat hij blij was terug te zijn, want dat de kleine antiseptische porties en het gemis van iets substantieels, zwaarder waren dan hij dragen kon.

Hij is van plan drie maanden in het hotel te blijven, daar hij een kuur wil ondergaan, die Dr. Israel voor noodzakelijk houdt.

Castro ontweek alle politiek gesprek, maar verklaarde door zijn Secretaris, dat de telegrammen, die hem worden toegeschreven of die hij ontvangen zou hebben de puurste nonsens zijn. Als men Castro zoo ziet zou men zeggen, dat politieke beroeringen al evenmin invloed op hem hebben als slechte gezondheid. Hij haat de felle koude, die hier heerscht en zal daarom een heelen tijd binnen blijven.

Willemstad 28 Dec.— Vertrouwbare berichten zijn hier ontvangen, dat Gen. Celestino Castro, de broer van den dictator, en commandant der troepen in Caracas, van wien men zegde, dat hij de partij van Gomez gekozen had, met zijne Andinos de Colombiaansche grens is overgetrokken en hij weldra te Cúcuta (Col.) verwacht wordt. Verscheiden aanhangers van Castro maken zich gereed het land te verlaten.

Berlijn 29 Dec.— Castro verliet het Sanatorium en kwam in zijn hotel terug. Hij stond een Correspondent te woord. Deze vroeg hem, wat er waar was van de bewering der pers, dat hij Venezuela verlaten had, terwijl hij wist wat stond te gebeuren.

Castro was reeds erg gebeten op de bladen over de mededeelingen van zijn doen en laten, weigerde eerst alle discussie, maar gaf toch ten laatste het volgende antwoord:

— Neen. Had ik maar het minste vermoeden gehad, ik was in Venezuela gebleven, ook al had mijne slechte gezondheid mijn leven in gevaar gebracht; daar ik altijd geweest ben, en nog ben de slaaf van eer en plicht. De eenige vrees, die ik heb, is de vreeze Gods (!!! Boem !!! R. Am.)

— Het gerucht loopt, dat het Venezolaansche Gouvernement uwe uitlevering aan Duitschland zal vragen, ten einde u voor de rechtbank te kunnen brengen?

Castro wist dat; maar zei daarvan:

— Dat beschouw ik niet als mogelijk; want er bestaat geen uitleverings-tractaat tusschen Venezuela en Duitschland. De eenige overeenkomst die er bestaat, betreft handelsmerken en dagteekent al van 1882. Maar verondersteld, dat werkelijk de bedoeling bestaat, dan is slechts de geringste wenk noodig en ik keer naar Venezuela terug, om mijne politieke eerlijkheid te bewijzen. Ik geloof, dat ik de publieke opinie dadelijk op mijn hand zou hebben."

„Met betrekking tot de buitenlandsche zaken, zou ik wenschen, dat een internationaal scheidsgerecht mij oordeelde, om te bewijzen, dat Venezuela recht en rede aan zijne zijde had, op voorwaarde echter, dat als dat recht bewezen wordt, er ook recht gedaan worde aan Venezuela en aan mij!"

Meer liet hij niet los, maar gaf toch zijn vreugde te kennen, dat er bij het oproer in Caracas zoo weinig bloed vergoten was. Hij vond, dat zijn broer Celestino, correct gehandeld had met te gehoorzamen aan het bevel van zich te onderwerpen en de ammunitie en wapens die in zijn bezit waren, over te geven, om aldus een conflict te vermijden.

Over Gomez zeide hij, dat hij wel geloofde, dat hij zoo goed hij kon, in 't belang van Venezuela zou werken, maar dat de handelwijze van Venezuela tot nu toe gevolgd, gerechtvaardigd was. Hij wilde zich in de ontwikkeling der feiten niet mengen, en had met Venezuela geen enkele communicatie gehad.

Castro is nog onder behandeling van Dr. Israel, die hem toestond naar 't hotel terug te keeren, daar de hospitaal-omgeving en de opsluiting hem zeer zenuwachtig maakten. Hij gaat dagelijks uit in automobiel. Hij leeft bedaard en volgt streng den leefregel voor hem opgemaakt.

Dr. Israel zegt, dat een operatie niet noodig zal zijn. Al is de ziekte pijnlijk, gevaarlijk is zij niet.

Washington 29 Dec.— Mr. Buchanan, die elk oogenblik te Caracas kan aankomen, zal in volle vrijheid met het nieuwe Bestuur van Venezuela de gewichtige quaesties tusschen de twee landen bespreken en op zijn verslag zal de houding van het Staatsdepartement worden gebaseerd. Men verwacht, dat de arbeid van Mr. Buchanan niet meer dan een week in beslag zal nemen.

De *Dolphin*, die te La Guayra aankwam op Kerstdag, werd hartelijk ontvangen. Officieele bezoeken werden gewisseld. Draadlooze gemeenschap tusschen den kruiser *Desmoines* te Curaçao en de *Dolphin* te La Guayra is ingesteld.

Mr. Buchanan zal tegenwoordig zijn bij de nieuwjaars-receptie van den nieuwen President te Caracas.

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO